

Datum 2025-04-25

Informationsklass Öppen

Diariennr (åberopas) A091.564/2025

Saknr 000

Polismyndigheten

Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se

Er referens U2025/00075

Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet – skolans och socialtjänstens behov (SOU 2024:87)

Sammanfattning

Polismyndigheten konstaterar att förslagen i det aktuella betänkandet kommer samtidigt som flera andra större lagstiftningsändringar som behandlar sekretessbrytande bestämmelser eller uppgiftsskyldigheter mellan myndigheter. Flera av dessa rör ett ökat inflöde av information till Polismyndigheten.

Polismyndigheten är i grunden mycket positiv till att myndigheter får utökade möjligheter eller skyldigheter att lämna information om enskilda. Polismyndigheten anser emellertid att utredningens förslag till ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, riskerar att bli svårtillämpliga i det praktiska lokala arbetet mellan de olika aktörerna.

För att omsätta lagändringarna i praktiken krävs en planerad och strukturerad implementering hos varje berörd aktör. Polismyndigheten vidhåller sin inställning att en enklare helhetslösning i form av en lagstiftning liknande lagen (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet, LUS, är att föredra. En sådan lösning skulle underlätta samverkan mellan skola, socialtjänst, inklusive Statens institutionsstyrelse (SiS), och brottsbekämpande myndigheter.

I avvaktan på en sådan, mer ändamålsenlig, reglering tillstyrker Polismyndigheten förslagen i betänkandet.

Polismyndighetens synpunkter

Det finns olika definitioner av brottsförebyggande arbete (avsnitt 3.3)

De föreslagna författningsändringarna grundar sig i det brottsförebyggande arbetet. Som utredningen påpekar finns ingen vedertagen gemensam

definition av vad brottsförebyggande arbete innebär. För att minska risken för förvirring och öka möjligheterna till en samförståelse hos de berörda parterna, kan det finnas anledning att närmare överväga om det bör tas fram en definition av vad som avses med brottsförebyggande arbete i detta sammanhang.

Förslaget att inte särreglera informationsutbytet inom specifika samverkansformer (avsnitt 5.2)

Polismyndigheten har i en hemställan till regeringen framhållit behovet av ett friare och enklare informationsutbyte mellan skola, socialtjänst (inklusive SiS), hälso- och sjukvården och Kriminalvården och brottsbekämpande myndigheter vad gäller barn och unga upp till 21 år.¹ Polismyndigheten vill återigen understryka det akuta behovet av en reglering som möjliggör detta om samhället på allvar ska kunna förebygga och bekämpa organiserad brottslighet hos barn och unga.

Polismyndigheten vidhåller sin inställning som förmedlats till utredningen att LUS kan tjäna som förebild för att möjliggöra en effektiv och ändamålsenlig samverkan. Polismyndigheten delar inte utredningens uppfattning att de numera av riksdagen beslutade lagändringarna i propositionen Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen (prop. 2024/25:65) tillsammans med de förslag som presenteras av utredningen är tillräckliga för en ändamålsenlig samverkan. Regelverket riskerar tvärtom att bli svårtillämpligt på den lokala nivån och möjliggör inte heller att berörda aktörer sinsemellan regelmässigt kan utbyta information kring ett barn eller en ung person.

Enligt utredningen är ett argument som talar emot en lösning motsvarande LUS att det skulle krävas en väl avgränsad och nationellt tillämplig samverkansform för att regleringen skulle kunna tillämpas. Vidare menar utredningen att LUS inte är individriktad på det sätt som den eftersträfvade samverkan mellan skola, socialtjänst och polis är. Som utredningen redogör för tillämpas LUS vid samverkan för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Samverkan kan bl.a. handla om strategiska personer, som ofta är huvudmän för en viss brottslighet, och där uppgifter om sysselsättning, tillgångar, bidrag av olika slag, relationer och släktskap utbyts mellan myndigheter. Vid LUS fattar myndigheterna ett särskilt beslut om deltagande i en myndighetsöverskridande samverkan. Polismyndigheten anser att ett sådant tillvägagångssätt skulle vara fullt möjligt inom ramen för

¹ Polismyndighetens diarienummer A663.465/2023.

strukturerad samverkan på lokal nivå, i vart fall i fråga om exempelvis Bob² (barn och unga i organiserad brottslighet).

Uppgiftsskyldigheten enligt LUS är inte ovillkorlig. En myndighet kan efter en intresseavvägning bedöma att övervägande skäl talar emot att en uppgift lämnas ut (2 § andra stycket LUS). I förarbetena anges att samverkan inte får inskränka en myndighets möjlighet att utföra sitt primära uppdrag eller i övrigt försvåra myndighetens arbete och verksamhet (prop. 2015/16:167 s. 51). En sådan intresseavvägning skulle också kunna gälla inom ramen för ett uppgiftsutbyte mellan skola, socialtjänst och polis. Det innebär att om en aktör skulle anse att möjligheten att utföra det primära uppdraget skulle försvåras av samverkan, exempelvis för att skyddet för den personliga integriteten i det enskilda fallet skulle väga tyngre, kommer inte någon samverkan med stöd av en sådan reglering till stånd. Ett uppgiftsutbyte mellan skola, socialtjänst och polis skulle därmed inte i någon nämnvärd grad behöva skilja sig från det uppgiftsutbyte som sker mellan myndigheter som omfattas av LUS.

En sekretessbrytande bestämmelse för Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket (avsnitt 7.1.3)

Utredningens förslag utgår främst från behoven för socialtjänst att ta del av information från polisen om unga gängkriminella. Den sekretessbrytande bestämmelse som föreslås i 35 kap. 10 c § OSL är dock mycket bred och skulle även innebära att uppgifter delas till socialtjänsten inom socialtjänstens andra ansvarsområden, exempelvis att stödja brottsoffer (5 kap. 11 § socialtjänstlagen [2001:453], SoL) eller hjälpa de som utsatt eller utsätter närstående för våld eller övergrepp att ändra sitt beteende (5 kap. 11 a § SoL). Polismyndigheten anser att bestämmelsens tillämpning inom dessa områden bör belysas närmare.

Utredningen föreslår också att den sekretessbrytande bestämmelsen i 35 kap. 10 c § OSL fortsatt ska kräva att det görs en intresseavvägning. Bedömningen ska göras i varje enskilt fall. En regelmässig bedömning skulle dock effektivisera samverkan betydligt mellan polis och socialtjänst. Om det inte bedöms möjligt med en regelmässig tillämpning av den sekretessbrytande bestämmelsen bör det utvecklas i vilka typsituationer bestämmelsen kan tillämpas samt vilka hänsyn som ska tas i intresseavvägningen.

² Bob är en samverkansstruktur för ett sammanhållet arbete med barn och unga som riskerar att begå eller begår grova brott, som har inrättats på uppdrag av regeringen (Ju2023/00972 och Ju2023/02529).

Risken för dubbelreglering bör beaktas i det fortsatta beredningsarbetet (avsnitt 9.8)

Polismyndigheten instämmer i utredningens bedömning att det i den fortsatta beredningen bör övervägas hur förslagen i nu aktuellt betänkande förhåller sig till förslagen i delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter. Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63). Sedan den 1 april 2025 gäller dessutom en ny lag (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna och flera ändringar i OSL (prop. 2024/25:65), som kommer att öka inflödet av information till Polismyndigheten. Det bör därför i det fortsatta arbetet beaktas hur nu gällande lagstiftning och aktuella förslag om ökat informationsflöde förhåller sig till varandra. Risken finns annars att regelverket blir svårt att tillämpa i det praktiska lokala arbetet mellan de olika aktörerna.

Yttrandet har beslutats av juristen Ida Salomonsson efter föredragning av juristen Marit Birk. Vid den slutliga handläggningen har rättschefen Gunilla Hedwall och polismästaren Carin Götblad deltagit. Rikspolischefen Petra Lundh har informerats om remissen.

POLISMYNDIGHETEN

Ida Salomonsson

Marit Birk

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli